

प्रेहि रामं महाबाहो गुहं लोकहितं कुरु । दृष्ट्वा निवर्तितं रामं सुहृदाक्येन तेन वै ।
लोकानाञ्च हितं कुर्वन्नहमथाददे वचः । ततोऽहं राममासाद्य ववन्दे भृशचित्ततः ।
रामश्चाभ्युत्सयन् प्रेम्णा मामुवाच महातपाः । त्वत्समो नास्ति लोकेऽस्मिन् चक्षिणः पृथिवीतले ।
गम्यतां भीष्म युद्धेऽस्मिंस्तोषितोऽहं भृशं त्वया । मम चैव समचिन्तां कन्यामाह्वय भार्गवः ।
उक्तवान् दीनया वाचा मध्ये तेषां महात्मनां ।

७२२५

इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि अम्बोपाख्यानपर्वणि रामभीष्मयुद्धनिवृत्तौ षडशोऽधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८६ ॥

॥ राम उवाच ॥ प्रत्यक्षमेतल्लोकानां सर्वेषामेव भाविनि । यथाशक्त्या मया युद्धं कृतं वै पौरुषं परं ।
न चैवमपि शक्नोमि भीष्मं शस्त्रभृतां वरं । विशेषयितुमत्यर्थमुत्तमास्त्राणि दर्शयन् ।
एषा मे परमा शक्तिरेतन्मे परमं बलं । यथेष्टं गम्यतां भद्रे किमन्यदा करोमि ते ।
भीष्ममेव प्रपद्यस्व न तेऽन्या विद्यते गतिः । निर्जितो ह्यस्मि भीष्मेण महास्त्राणि प्रमुञ्चता ।
एवमुक्त्वा ततो रामो विनिःश्वस्य महामनाः । तृष्णीमासीत्ततः कन्या प्रोवाच भृगुनन्दन ।
भगवन्नेवमेवैतत् यथाह भगवांस्तथा । अजेयो युधि भीष्मोऽयमपि देवैरुदारधीः ।
यथाशक्ति यथोत्साहं मम कार्यं कृतं त्वया । अनिवार्यं रणे वीर्यमस्त्राणि विविधानि च ।
न चैव शक्यते युद्धे विशेषयितुमन्ततः । न चाहमेनं यास्यामि पुनर्भीष्मं कथञ्चन ।
गमिष्यामि तु तत्राहं यत्र भीष्मं तपोधन । समरे पातयिष्यामि स्वयमेव भृगूदह ।
एवमुक्त्वा ययौ कन्या रोषव्याकुललोचना । तापस्ये धृतसङ्कल्पा सा मेचिन्तयती वधं ।
ततो महेन्द्रं सह तैर्मुनिभिर्भृगुसत्तमः । यथागतं तथा सोऽगात् मामुपामन्य भारत ।
ततो रथं समारुह्य स्तूयमानो द्विजातिभिः । प्रविश्य नगरं मात्रे सत्यवत्यै न्येदयं ।
यथावृत्तं महाराज सा च मां प्रत्यनन्दत । पुरुषांश्चादिशं प्राज्ञान् कन्यावृत्तान्तकर्माणि ।
दिवसे दिवसे ह्यस्या गतिं जल्पितचेष्टितं । प्रत्याहरंश्च ते युक्ताः स्थिताः प्रियहिते सदा ।
यदैव हि वनं प्रायात् सा कन्या तपसे धृता । तदैव व्यथितो दीनो गतचेता इवाभवं ।
न हि मां चक्षिणः कश्चित् वीर्येण व्यजयत् युधि । शूते ब्रह्मविदस्तात तपसा संशितव्रतात् ।
अपि चैतन्मया राजन्नारदे विनिवेदितं । व्यासे चैव तथा कार्यं तौ चोभौ मामवोचतां ।
न विषादस्त्वया कार्यो भीष्म काशिसुतां प्रति । दैवं पुरुषकारेण को निवर्त्तितुमुत्सहेत् ।
सा कन्या तु महाराज प्रविश्याश्रममण्डलं । यमुनातीरमाश्रित्य तपस्तेपेऽतिमानुषं ।
निराहारा कृशा रुक्षा जटिला मलपङ्क्तिनी । षण्मासान् वायुभक्षा च स्थाणुभृता तपाधना ।
यमुनाजलमाश्रित्य सम्बत्सरमथापरं । उपवासनिराहारा धारयामास भाविनी ।
शीर्णपत्रेण चैकेन पारयामास सा परं । सम्बत्सरं तीव्रकोपा पादाङ्गुष्ठग्रधिष्ठिता ।
एवं द्वादशवर्षाणि तापयामास रोदसी । निवर्त्त्यमानाऽपि च सा ज्ञातिभिर्नैव शक्यते ।
ततोऽगमत् वत्सभूमिं सिद्धचारणसेवितां । आश्रमं पुण्यशैलानां तापसानां महात्मनां ।

७२२६

७२२५

७२२६

७२२५

७२५०